



L. 76. ος'. ΓΑΙΟΥ. Τὰ περὶ ἐκδικήσεως εἰρημμένα ὀλοκλή-  
D. VI. I. ρον πράγματος δεῖ νοεῖν καὶ περὶ μέρους.

§. 1. Ἔσθ' ὅτε καὶ περὶ ἀδήλου μέρους ἐξ εὐλόγου  
αἰτίας κινῶ τὴν ἐπὶ τῷ πράγματι ἀγωγὴν· ἔνθα τυχόν  
ἐλληγατεύθῃ μοι δοῦλος, καὶ ἀδελφὸν ἔσται, πόσον<sup>40)</sup>  
αὐτοῦ μειοῦται διὰ τοῦ φαλκιδίου.

L. 77. ος'. ΥΠΡΙ. Γυνή τις δι' ἐπιστολῆς ἀγρὸν ἐδώρη-  
D. eod. σατό μοι, καὶ τοῦτον ἐμισθώσατο παρ' ἐμοῦ. δι'  
αὐτῆς, ὡς διὰ μισθωτοῦ, κτώμαι τὴν δεσποτείαν.

τοῦτέστιν ἐφ' ὅσον δίδωσι τὸ τέλος, ὡς περὶ βεκτιγαλίον  
τὴ γ' διγ. β', ἐν ᾧ φησιν, ὅτι καὶ κατὰ<sup>κ)</sup> τοῦ δεδωκότος ἔχει  
τὴν ἐν ἧμέ, καὶ βι. λδ' 1) τὴ α' διγ. γ'. ποίας δὲ ἀγωγῆς  
καὶ κατὰ τίνος ὁ σουπερφικιαριος ἔχει, μαθήσεις ἐν τῷ ιη' τὴ  
τοῦ μγ' βι.

στέφ. κατὰ γὰρ δεσπότου τὴν σουπερφικιαρίαν<sup>μ)</sup> ἐν ἧμέ  
οὐ δίδωσιν, εἰ ἀγνωμονεῖται<sup>ν)</sup> περὶ τὸ σουπερφικιαρίον τέλος.  
ἀνάγν. γὰρ τὸ εἰρημνένον τῷ παντὶ ἐν τῷ α' μονοβι.<sup>ο)</sup> τὴ δ'  
διγ. ιε'. ἀνάγν. καὶ ἐν τῷ [μετὰ τῶν]<sup>π)</sup> ἐξῆς τὴ τοῦ παρόντος  
βι. τὸ πρὸς τῷ τέλει τοῦ α' διγ. καὶ τὸ β' τοῦ αὐτοῦ τὴ διγ.

ὅσα εἰρηται τῆς ἐν ἧμέ ἐπὶ ὀλοκλήρῳ πράγματι κινουμένης,  
πάντα κρατεῖται κἂν ἐπὶ μέρει κινεῖ τις ἐν ἧμέ, καὶ εἴτε κω-  
ποῦς εἴτε καὶ οὐκ ὁ ἐναγομένος προφάσει [αὐτοῦ] ἔχει, ταῦτα  
ὁ δικαστὴς ἀποκατασταθῆναι ψηφισέσθω τῷ περὶ τῶν  
ἀναλογίαν τοῦ μέρους, περὶ οὗ κινεῖ τὴν ἐν ἧμέ. ἴσθαι δὲ τις  
ἐπὶ μέρει κινεῖ τὴν ἐν ἧμέ, οὐκ ὡς ἐτυχεν ἀλλ' ἐκ δικαίας  
αἰτίας δύναται ταύτην ἰγκέρως κινεῖν. δικαία δὲ ἔστιν αἰτία,  
ἔνθα χάρις τοῦ φαλκιδίου λαβόντος βούλεται περὶ τοῦ ληγα-  
τευθέντος αὐτῷ πράγματος κινεῖν ὁ ληγαταριος τὴν ἐν ἧμέ.  
ἐπειδὴ γὰρ ἀδελφὸν ἔσται, πόσον μέρος ἐπὶ<sup>α)</sup> ἑκάστου τῶν λη-  
γαταρίων ὀφείλει δεδωκτικεῖν ὁ κληρονόμος, (τυχόν γὰρ ἔχει  
καὶ ἄλλα πράγματα μετὰ τὰ ληγάτα ἢ κληρονομία καὶ ὀφείλει  
τῷ κληρονομῷ εἰς φαλκιδίου,) εἰκότως διὰ τὴν ἀδελφὸν ταύτην  
ὑπεκαίρειται τε καὶ παρακατέσχεν ἔχει δικαίαν αἰτίαν ὁ λη-  
γαταριος τοῦ δυνάσθαι περὶ τοῦ ληγατευθέντος αὐτῷ πράγμα-  
τος ἰγκέρως κινεῖν τὴν ἐν ἧμέ, εἴτε οἰκίτης ἔσται ὁ ληγατευ-  
θείς εἴτε καὶ ἕτερον πράγμα, καὶ ἀδελφὸν ἔσται, ὡς εἰρηται,  
πόσον ὀφείλει μέρος παρακατέχειν ὁ κληρονόμος ὀνόματι τοῦ  
φαλκιδίου.

κυρ. ὅσα εἶπομεν περὶ τελείου πράγματος ἐκδικουμένου,  
φαιρὲν καὶ ἐπὶ μέρους, ὁ δὲ δικαστὴς καὶ τῶν μετὰ τοῦ  
πράγματος ἀποκαθισταμένων εἰς μέρος ποιείσθω τὴν κατα-  
δικην.

τοῦ ἐναντιοφανοῦς. καίτοι ἀδελφὸν μέρος οὐδεὶς νέ-  
μειται, μετὰ θεματισμοῦ εἰρηται βι. μα' τὴ β' διγ. δ' δέ. β'  
καὶ διγ. κ' τὴ γ' διγ. λβ'. ὅτι δὲ μέρος ἀδελφὸν ἐκδικεῖται,  
εἰρηται μετὰ θεματισμοῦ βι. ι' τὴ γ' διγ. η'. ἀνάγν. καὶ βι. ζ'  
τὴ δ' διγ. κέ'.

γυνή τις ἀγρὸν ἐδώρησατο δι' ἐπιστολῆς, οὐ τῷ οἰκίῳ  
ἀνδρὶ, — ἢ γὰρ ἂν ἀσυστατος ἦν ἡ δωρεὰ —, ἀλλ' ἕτερον τινὶ,  
καὶ τοῦτον αὐτὸν τὸν ἀγρὸν ἐμισθώσατο παρ' αὐτοῦ, μήπω  
παρὰ τοῦσδε σωματικῶς αὐτῷ τὴν νομίην, καὶ ἔγραψε πρὸς αὐ-  
τὸν οὕτως· ἴσθαι με δωρησασθαι σοι τόνδε τὸν ἀγρὸν καὶ  
τοῦτον εἶναι παρ' ἐμοῦ κατὰ μίσθωσιν ἐπὶ χρόνου<sup>1)</sup> πρὸς τὸ  
ἐμὲ δίδόναι τὰς ἀννάσας καθ' ἕκαστον ἔτος. τὸ ζητούμενον  
ἐκεῖνος<sup>2)</sup>, καθ' ὃν ἐγένετο ἡ δωρεὰ, δύναται τὸν ἀγρὸν ἕτερον  
κατέχοντος τὴν ἐν ἧμέ κινεῖν; τὰ γὰρ γράμματα οὐκ ἔσται  
τραδαίμων. φησὶ τοῖων ὁ οὐλλπιανός, ἔχειν αὐτὸν τὴν ἐν ἧμέ,  
ἐπειδὴ ὁ μισθωσάμενος τῷ δεσπότῃ νέμεται, καὶ ἐπειδὴ ἤρθε  
δι' ἑλευθέρου προσώπου προσπορίζεσθαι νομίην, μισθωσαμένη  
δὲ αὐτῇ παρ' αὐτοῦ τὸν ἀγρὸν δοκεῖ αὐτῷ προσπορίσαι τὴν  
νομίην. εἰ δὲ καὶ μὴ ἐμισθώθη ὁ ἀγρὸς, τὸ συμβῆν ἐν τῷ

LXXVI. Gaius. Quae de totius rei vindica-  
tione dicta sunt, intelligenda sunt etiam de parte.

Interdum etiam de parte incerta ex iusta causa  
in rem actione experior: quum forte servus mihi lega-  
tus est, et incertum est, pro qua parte minuat per  
Falcidiam.

LXXVII. Ulpri. Mulier quaedam per epistolam  
fundum mihi donaverat, et eum a me conduxerat.  
Per eam, quasi per colonam, dominium acquirō. Sed

166. [Steph. ad l. 75]. Hoc est quousque pensio-  
nem solvit, ut de agro vectigali tit. 3 dig. 2, ubi dicit,  
eum etiam adversus dominum in rem actionem habere,  
et lib. XXXIX tit. 1 dig. 3 [§. 3]. Quas autem et ad-  
versus quem actiones habeat superficiarius, disces  
tit. 18 lib. XLIII.

167. Steph. [ad l. 75 verb. causa cognita]. Ad-  
versus dominum enim superficiariam in rem actionem  
non dat, si circa pensionem superficiariam negligens  
sit. Lege enim, quod dicit Paulus libro singulari I  
tit. 4 dig. 15. Lege etiam in hoc libro in titulo, qui  
post sequentem est, quae habentur in fine dig. 1 et in  
dig. 2 eius tituli.

168. [Steph. index l. 76]. Quae dicta sunt de  
actione in rem ob totam rem instituta, eadem obtineant  
etsi quis de parte in rem agat, et si fructus vel causam  
reus occasione eius habet, iudex haec petitori restitui  
iubeat pro modo partis, de qua in rem actione egit.  
Si quis autem de parte in rem actionem instituit, non  
temere sed ex iusta causa incertam partem vindicare  
potest. Iusta autem causa est, si legi Falcidiae locus  
sit et legatarius propter rem sibi legatam in rem  
actione uti vult. Nam quum incertum sit, quantum  
partem singulis legatariis heres deducere debeat,  
(— forte enim hereditas praeter legata etiam alias res  
continet, quae heredi ad Falcidiam sufficiant: —) natu-  
raliter propter incertam detractionem et retentionem  
legatarius iustam causam habet incertam in rem actionem  
de re sibi legata movere, sive homo sit legatus  
sive alia res, et incertum sit, ut dictum est, quantum  
partem heres Falcidiae nomine retinere debeat.

169. Cyr. [l. 76 pr.] Quae diximus de tota re  
vindicans, eadem dicimus de parte. Iudex autem etiam  
eorum, quae cum ipsa re restituuntur, pro parte faciat  
condemnationem.

170. Enantiophanis [ad l. 76 §. 1]. Quamquam nemo  
incertam partem possidet, ut exemplo illustratur lib. XLI  
tit. 2 dig. 4 (3) them. 2 et dig. 27 (26), tit. 3 dig. 32  
[§. 2]. Vindicari autem incertam partem dicitur et  
exemplo illustratur lib. X tit. 3 dig. 8 [§. 1]. Lege etiam  
lib. VII tit. 4 dig. 25.

171. [Steph. index l. 77]. Mulier quaedam fundum  
per epistolam donavit, non proprio marito, — tunc  
enim donatio nulla esset, — sed alii cuidam, et eum  
ipsum fundum ab eo conduxit, quum possessionem ei  
corporaliter nondum tradidisset, eique ita scripsit: Scias  
me tibi hunc fundum donare eumque penes me esse ex  
conducto in annum, ut annonas quoque anno praestem.  
Quaerebatur, an is, cui donatio facta est, fundum ab  
alio possessum vindicare possit. Literae enim traditio-  
nem non constituunt. Dicit igitur Ulpianus, competere  
illi in rem actionem, quoniam conductor domini nomine  
possidet, et quoniam per liberam personam possessionem  
acquiri placuit, illa autem fundum ab eo condu-  
cendo possessionem ei acquisivisse videtur. Sed et si

40) Adde μέρος ex Heimh.

κ) Cod. ἐκ.

ι) Cod. λέ'.

μ) Cod. σουπερφικιαρίων.

ν) Cod. ἀγνωεῖται.

ο) Malim ἐν τῷ α' τῶν ἀντιπαιανῶν μονοβιβλων. Quam-

quam lib. XX, quem Stephanus intelligit, etiam simpliciter  
liber singularis primus vocari potest.

π) Haec verba Codex non habet.

ρ) Videbar mihi legere: ἐστίν.

σ) An: ἐπὶ χρόνους τόσους.

ς) Cod. ἐκεῖνο.



εἰ δὲ καὶ διάγων ἐν τῷ ἀγρῷ τὴν ἐπιστολὴν ἐδέξα-  
μην, ἀρκεῖ μοι ἀντὶ παραδόσεως, εἰ καὶ μὴ γέγονε  
μισθώσις.

οἱ. LABE. Ὁ καλῆ<sup>41)</sup> πῖστει νομεύς, εἰ μὴ καρ-  
ποὺς ἔλαβεν, οὐ δίδωσιν. οὗς δὲ [λάβη]<sup>42)</sup> ἰδίῳ  
ὀνόματι, ἰδίους ποιεῖ· εἰ καὶ μὴπω ἀπὸ τῶν ἑλαιῶν  
καὶ τῶν σταφυλῶν ἐποίησεν ἔλαιον ἢ οἶνον.

οϛ. IDEM. Ἐὰν μετὰ προκάταρξιν ἀποθάνῃ ὁ  
ἐκδικούμενος δοῦλος, δίδεται ὁ καρπὸς αὐτοῦ μέχρι

φάκτω ἥκει ποιῆσαι αὐτῷ ἔχειν τὴν ἐν ἡμέμ καὶ μισθώσεως  
μη γενομένης· ἐν αὐτῷ γὰρ τῷ ἀγρῷ κατὰ τυχρὴν διαγῶν ἐκείνος  
ἐδέξατο τὸ γράμμα. καὶ σῆ. οὐ μὴπω τραδίτινος γενομένης  
δεσποτῆς γίνεται τοῦ πράγματος ἐκείνος, πρὸς ὃν γέγονεν ἡ  
δορεῖα.

κνρ. γυνὴ ἐξωτικῶ δι' ἐπιστολῆς ἀγρὸν ἐδωρήσατο καὶ  
τοῦτον ἐξ αὐτοῦ ἐμισθώσατο· δοκεῖ τραδίτευθῆναι αὐτῷ τὸ  
πρᾶγμα, δι' αὐτῆς γὰρ ὡς κολώνης προσεπορίσθη αὐτῷ ἡ  
νομή. ἥκει δὲ αὐτῷ εἰς τραδίτιονα καὶ τὸ ἐν αὐτῷ τῷ ἀγρῷ  
διάγειν, ὅτε ἡ ἐπιστολὴ ἐπέμπετο, κᾶν μὴ ἡ μισθωσαμένη  
αὐτὸν ἡ γυνή.

τοῦ ἐναντιοφ. εἰ δὲ πωλήσω σοι, ὅπερ ἔχρησά σοι  
ἢ παρεθέμην σοι ἢ ἐμισθώσά σοι, γίνεται σὺν καὶ χωρὶς τοῦ  
ἐξ ἀγορασίως τραδίτευθῆναι σοι, ὡς βι. κα' τί. β' δίγ. ξβ'  
καὶ βι. μά' τί. β' δίγ. ϛ' καὶ ἰνοτι. β' τί. α'.

στεφ. ἀσκοῦ<sup>4)</sup> τὸν ἴδικα τοῦ παρόντος δίγ. σημειού-  
μενος πότε καὶ δίχα τραδίτινος μεταίθεται δεσποτεῖα.  
μῆμησο καὶ τῶν εἰρημένων πρὸς τῷ τέλει τοῦ α' τί. τῆς β'  
τῶν ἰνοτι.

εἰ ἄλλοτριον ἀλόγως κατέχεις ἀγρὸν, τοῦτον [δὲ] τοὺς καρ-  
ποὺς μὴπω συνήγαγες, λέγει λαβεῶν, μὴδὲν ὀνόματι καρπῶν  
χρῆται [σε δοῦναι], τουτέστι μὴ καταδικάζεσθαι σε εἰς τὴν  
τῶν καρπῶν διατίμησιν, εἰ μὴπω συνήγαγες, ὡς τεθεμάτισται,  
τοὺς καρποὺς. ταῦτα μὲν οὖν, ὡς εἰρηται, λαβεῶν. ὁ δὲ  
παῦλος νοτατέων<sup>5)</sup> ὡσπερ τὸ εἰρημένον τῷ λαβεῶνι, καίτοι,  
φρον, συναγαγεῖν ἐστὶν οὐ μόνον τὸ καταγαγεῖν ἐκ τῶν δέν-  
δρων ἀλλὰ καὶ τὸ μετασκευάζειν εἰς οἶνον<sup>6)</sup> ἢ ἔλαιον τοὺς  
καρποὺς, καὶ οὐ δίκαιον ἐστὶν ἀναμένειν ἡμᾶς καὶ τότε κατα-  
δικάζειν τὸν ποσέσσορα εἰς τὴν τῶν καρπῶν διατίμησιν, ὅτε  
καὶ μετασκευάσει τοὺς καρποὺς· δεῖ γὰρ αὐτὸν εἰς τὴν αὐτῶν  
καταδικάζεσθαι διατίμησιν μόνον [εἰ ἐκ] τῶν δένδρων ἔλαβε  
τούτους, κᾶν μὴπω αὐτοὺς κατεσκευάσε.

στεφ. τοῦτου τοῦ ποσέσσορος ὁ καρπός<sup>7)</sup>. καίτοι αἰεὶ  
ζητεῖν εἰώθαμεν, εἰ διὰ τοῦτο οἱ καρποὶ γεγωνασι τοῦ νο-  
μῆως, καὶ ὀφείλει αὐτοὺς<sup>8)</sup> ἀποκαταστήσαι, ἐπειδὴ οἰκείῳ ὀνό-  
ματι αὐτοὺς ἔλαβε. λαβεῖν δὲ ἐστὶν [οὐ] τὸ τελεσορηθῆναι  
ἦτοι μετασκευασθῆναι αὐτοὺς, ἀλλὰ τὸ<sup>9)</sup> χωρισθῆναι τῆς γῆς.

τοῦ ἐναντιοφ. ὅμοιον περὶ οὐσουφροῦκτου βι. ζ' τί. δ'  
δίγ. ιδ'. ἰωάν. τὸ ... τοῦ ἰβ' δίγ. τοῦ α' τί. τοῦ αὐτοῦ βι.

κατέχει τις ἀλόγως οἰκέτην καὶ προκατήρχθη ἢ ἐν ἡμέμ,  
ἀλλὰ μετὰ προκαταρξιν οὐ μὴν μετὰ προνοντιαιονα ἐτελευ-  
τησεν ὁ οἰκέτης, ποίους ἄρα δεῖ τὸν νεμόμενον ἀπαιτηθῆναι  
καρποὺς ἦτοι ὀπέρας; λέγει λαβεῶν, τοὺς ἀπὸ καιροῦ προ-  
κατάρξεως μέχρι τῆς τοῦ οἰκέτου τελευτῆς. ταῦτα μὲν οὖν  
ἀπροσδιορίστως λαβεῶν. ὁ δὲ παῦλος διασιζῶν οὕτω φησὶν·  
ἀπαιτεῖται τοὺς ἀπὸ καιροῦ προκατάρξεως μέχρι τῆς τοῦ  
οἰκέτου τελευτῆς ὁ νεμόμενος, εἰ μὴ ἄρα συνέβη τὸν οἰκέτην  
πρὸ τῆς τελευτῆς ἀρρωστίᾳ τινὶ περιπεσεῖν καὶ τὰ συνήθη  
πραγμῆται μὴ δύνασθαι.

στεφ. οὐ μετὰ προνοντιαιονα ἀλλὰ μετὰ μόνον προ-  
κάταρξιν.

et si in agro degens epistolam acceperero, sufficit mihi  
ad traditionem, licet conductio facta non sit.

LXXVIII. *Labeo*. Bonae fidei possessor, nisi L. 78.  
fructus perceperit, non restituit. Quos vero suo D. VI. I.  
nomine perceperit, suos facit: licet ex olivis et uvis non-  
dum oleum aut vinum fecerit.

LXXIX. *Idem*. Si servus petitus post litem L. 79.  
contestatam decesserit, fructus restituitur, quoad is D. eod.

fundus non fuerit conductus, id, quod in specie pro-  
positum erat, sufficiebat ad hoc, ut vindicationem ha-  
beret, licet conductio non intervenisset: nam quum  
epistolam acceperit, fortuito in ipso fundo morabatur.  
Et nota, nulla traditione facta eum, cui donatum est,  
rei dominum fieri.

172. *Cyr.* [l. 77]. Mulier extraneo per epistolam  
fundum donavit eumque ab illo conduxit: videtur ei  
rem tradidisse. Per ipsam enim veluti per colonam  
possessio ei acquisita est. Sufficiebat ei ad traditionem  
etiam hoc, quod in fundo illo esset, quum epistola  
mitteretur, licet eum mulier non conduxisset.

173. *Enantioph.* [ad l. 77]. Si tibi vendidero id, quod  
tibi commodavi vel deposui vel locavi, tuum fit, licet  
ex emto non tradatur, ut lib. XXI tit. 2 dig. 62 [pr.] et  
lib. XLI tit. 2 dig. 9 et Instit. lib. II tit. 1 [§. 44].

174. *Steph.* [ad l. 77]. Exerce *Indicem* huius di-  
gesti et nota, quando etiam sine traditione dominium  
transferatur. Memineris etiam eorum, quae tibi dicta  
sunt circa finem tit. 1 lib. II Instit.

175. [*Steph. index l. 78*]. Si alienum fundum te-  
mere possidebas, fructus autem eius nondum coegisti,  
Labeo dicit, nihil te fructuum nomine dare oportere,  
hoc est non condemnari te in fructuum aestimationem,  
si non coegeris fructus, ut propositum est. Haec igitur,  
ut dictum est, Labeo. Paulus autem notans quodammodo id,  
quod a Labeone dictum est, immo, inquit,  
cogere non solum est decerpere ex arboribus sed etiam  
mutare fructus in vinum vel oleum, neque aequum est  
nos exspectare et possessorem in fructuum aestimatio-  
nem tunc condemnare, quum fructus in aliam speciem  
mutaverit, oportet enim eum in fructuum aestimatio-  
nem condemnari, simul atque eos ex arboribus decerpserit,  
licet eos nondum transformaverit.

176. *Steph.* [ad l. 78 verb: *Immo quaeritur* (?)].  
Huius possessoris fructus. Imo semper quaerere sole-  
mus, an ideo fructus possessoris facti sint, eosque  
restituere debet, quod eos suo nomine perceperit. Per-  
cipere autem est non perfecte colligere sive in aliam  
speciem transformare eos, sed separare a terra.

177. *Enantioph.* [ad l. 78]. Simile quid de usufructu  
lib. VII tit. 4 dig. 14 (13). Lege dig. 12 [§. 5] tit. 1 eius-  
dem libri.

178. [*Steph. index l. 79*]. Possidebat aliquis ser-  
vum alienum et in rem actione conventus est, sed post  
litis contestationem non autem post pronuntiationem  
servus mortuus est. Quinam fructus sive operae a pos-  
sessore exigi debent? Labeo dicit, fructus a tempore  
litis contestatae usque ad mortem servi. Haec quidem  
indistincte Labeo. Paulus autem distinguens sic dicit:  
fructus a tempore litis contestatae usque ad mortem  
servi a possessore exiguntur, nisi forte servus ante mor-  
tem in morbum incidit et consueta perficere non potuit.

179. *Steph.* [ad l. 79 verb: *post litem conte-  
statam*]. Non post pronuntiationem, sed solum post  
litis contestationem.

41) Cod: κακῆ.

ε) Sic est in Cod.

κ) Cod. νοβατεῦων.

ν) Cod. οἶον habet pro εἰς οἶνον. Nempe totus hic locus corruptus est.

ω) Haec quo pertineant non intelligo. Fortasse verba Zachar. Basil. Suppl.

42) Addo ex Heimb.

sunt Indicis praecedentis, quae tamen ob corruptelam in nostro desiderantur.

κ) Cod. αὐτῶν vel αὐτῆ habere videbatur.

γ) Cod. το.

περιῆν, εἰ μὴ νόσον εἶχεν ἐμποδίζουσαν ταῖς ὑπηρεσίαις αὐτοῦ.

L. 80.  
D. VI. 1. π'. FURI. Ἐξεστὶ μοι λέγοντι μὴ νέμεισθαι, μὴ ὑποδέχεσθαι τὴν ἐπὶ τῷ πράγματι ἀγωγήν. εἰ δὲ ἀποδείξει ὁ ἀντιδικὸς μου νέμεισθαι με, μεταφέρεται πρὸς αὐτὸν ἡ νομὴ, κἂν μὴ ἀποδείξῃ, αὐτοῦ εἶναι τὸ πρᾶγμα.<sup>43)</sup>

L. 1.  
C. III. 32. [πα.] Οἰκέτης ἀλλότριος καλῆ πίστει δουλεύων μοι πάντα, ὅσα κτήσεται ἐκ τῶν ἐμῶν πραγμάτων ἢ ἐκ τῶν αὐτοῦ υπηρεσιῶν, ἐμοὶ προσπορίζει, εἴτε ἐν δεσποτείαις εἴτε ἐν ἐνοχαῖς εἴη τὰ κτώμενα. ὅθεν κἂν ἐκ τῶν ἐμῶν ἀγοράσῃ ἀργυρίων ἀνδράποδον, ἐμὲ δεσπότην τούτου ποιᾷ. εἰ δὲ κακῆ πίστει νέμεται τις τὸν ἀλλότριον δοῦλον, οὐδὲν αὐτῷ προσπορίζεται· ὀφείλει γὰρ καὶ αὐτὸν καὶ τὰς ὑπηρεσίας αὐτοῦ, εἰ δὲ δούλη ἦν, καὶ τὸν τοκετὸν αὐτῆς, καὶ τὰς τῶν ἀλόγων γονὰς ἀποκαταστήσαι.

τοῦ ἀνων. καρποὶ δούλου εἰσὶ καὶ ὀπέραι, ὡς βι. ζ' [τι. ζ']<sup>2)</sup> διγ. γ'.

στεφ.<sup>3)</sup> οὐ μὴν ἐκ τῆς προκατάφραξος ἕως καταδικῆς ἀλλὰ ἕως τελευτῆς τοῦ οἰκέτου, ἐπειδὴ μετὰ προκατάφραξιν καὶ<sup>4)</sup> μὴ μετὰ προνοντατίονα ἐτελεύτησεν. ἢ γὰρ ἂν, [εἰ μετὰ προνοντατίονα ἐτελεύτησεν,<sup>4)</sup> τὰς μέχρι καταδικῆς ὀπέραις ἀπῆρτετο, ὡς ἐν τῷ ιζ' διγ. τοῦ παρόντος τί. σοι παραδεδόται. μνησσο καὶ τῶν ἐν τῷ κζ' διγ. σοι παραδεδομένων. ἐκείνο δὲ οἶδας μαθῶν ἐκ τοῦ ιε' καὶ ις' καὶ ιζ' διγ. τοῦ παρόντος τί. ὅτι κἂν μετὰ προκατάφραξιν συνέβη τελευτήσαι τὸν οἰκέτην διχα δόλου ἢ κούλιπας τοῦ ποσεισσορος, οὐ καταδικάζεται ὁ ἐναχθεὶς ἐπὶ τῆ διατιμῆσει αὐτοῦ, εἰ μὴ ἅρα βενάλιος ἦν ὁ οἰκέτης, ἢ τίμημα ἔλαβεν ὁ ποσεισσορ, ἢ μετὰ προνοντατίονα ἐτελεύτησεν ὁ οἰκέτης. διὰ μέντοι τοὺς καρποὺς ἦτοι τὰς ὀπέραις τὰς μετὰ προκατάφραξιν δηλοῦσι καὶ τὸν τοκετὸν ἢ τὴν περὶ ἐκνήκσεως ἐπερώτησιν ἀναγκῆ γίνεσθαι [καταδικῆν]<sup>5)</sup>· τοῦτο γὰρ τὸ ις' διγ. [ἐπάγει]<sup>6)</sup>.

κρο. Ἐξεστὶ μοι ἐκκλῖναι τὴν ἐν ἐμῷ λέγοντι μὴ νέμεισθαι. ἐλεγχομενος γὰρ ἀναγκάζεται ἀποκαταστήσαι τὸ πρᾶγμα, κἂν μὴ δευχθῆ τὸ ἀπορος αὐτὸ εἶναι.

τοῦ ἀνων. ἀνάγν. διγ. ιε'. ις'. ιζ' κα. βι. ε' τί. γ' διγ. μ'. ἀνάγν. βι. ζ' τί. γ' διγ. α'. ἀνάγν. καὶ . . . τ. πε. . . τ. διγ. ο'.<sup>6)</sup>

θεοδώρου. ὁ δουλεύων τῷ βίονα φίδε νομεῖ προσπορίζει αὐτῷ τὰ EX RE VEL EX OPERIS. ὁ δὲ μάλα [φίδε νομεύς] ἀναδίδωσι τὸν [δουλείοντα] αὐτῷ μετὰ καὶ τῶν ὀπερῶν αὐτοῦ, καὶ, ἐὰν δούλη ἔσται, καὶ τὸν τοκετὸν αὐτῆς ἀποκατα. . . κα. . . [τῶν ἀλόγων] ἀναδίδωσι. φησὶ δὲ καὶ ἡ κβ' διάτ. τοῦ παρόντος τί. ὡς παρέχει ὁ μάλα φίδε νομεύς πάντας οὓς ἔλαβε καρποὺς μεθοδευόμενος. ὁ γὰρ βίονα φίδε νομεύς τοὺς φαινομένους μόνον καρποὺς ἕως προκατάφραξος ἀποκαταστήσει, μετὰ δὲ προκατάφραξιν οὓς ἔλαβε καὶ αὐτὸς ὅλους δίδωσιν ὡς μάλα φίδε νομεύς γνωρίζόμενος.

τὸ κατὰ πόδα οὕτως ἔχει· καὶ δὲ ἀλλοτρίου οἰκέτου βίονα φίδε κατεχομένον παρὰ τινος ἀπὸ τῶν ἐκείνου πραγμάτων ἢ ἀπὸ τῶν ὀπερῶν τοῦ οἰκέτου προσπορίζεσθαι δεσποτείαν ἢ ἐνοχὴν ἤρσεν. ὅθεν καὶ σὺ εἰ βίονα φίδε ἐνεμηθῆς τὸν δούλον, καὶ ἐκ τῶν σῶν νομίμων ἀνδράποδον ἰγώρασε, δύνασαι τῷ τύπῳ τοῦ νομίμου ταῖς<sup>h)</sup> σαῖς κερῆσθαι δικαιολογίας. τὸ δὲ ἀλλότριον ἀνδράποδον τῷ μάλα φίδε νεμομένῳ οὐδὲν δύναται προσπορίσαι, ἀλλ' ὁ κατέχων αὐτὸ οὐ μόνον τὸ ἀνδράποδον ἀλλὰ καὶ τὰς ὀπέραις αὐτοῦ καὶ τὸν τῶν δούλων τοκετὸν καὶ τῶν ἀλόγων τὴν γονὴν ἀποδοῦναι ἀναγκάζεται.

vixerit, nisi morbum habuerit operas ipsius impediendam.

LXXX. *Furi*. Licet mihi dicenti, me non possidere, in rem actionem non suscipere. Si vero adversarius meus probaverit, me possidere, transfertur ad eum possessio, licet non probaverit, rem suam esse.

LXXXI. Servus alienus, qui bona fide mihi servit, quaecunque ex re mea vel ex operis suis consequutus fuerit, mihi acquirit, sive in dominio sive in obligatione id, quod acquiritur, consistat. Unde licet ex pecunia mea mancipium emerit, me dominum eius efficit. Sin vero mala fide quis alienum servum possidet, nihil ei acquiritur: nam et ipsum et operas eius, si vero ancilla fuerit, et partum eius, et animalium foetus restituere debet.

180. *Anon*. [ad l. 79]. Fructus servi sunt etiam operae, ut lib. VII tit. 7 dig. 3.

181. *Steph*. [ad l. 79 verb: quoad is vixerit]. Non a litis contestatione usque ad condemnationem sed usque ad mortem servi, quoniam post litis contestationem neque vero post pronuntiationem mortuus est. Profecto enim, si post pronuntiationem mortuus esset, usque ad condemnationem operae exigenterentur, ut in dig. 17 huius tit. tibi traditum est. Memineris etiam eorum, quae in dig. 27 tibi tradita sunt. Illud autem didicisti in dig. 15, 16 et 17 huius tituli, etiamsi forte post litis contestationem sine dolo vel culpa possessoris servus mortuus sit, reum ad aestimationem eius praestandam non condemnari, nisi servus venalis erat, aut pretium possessor accepit, aut post pronuntiationem servus mortuus est. Propter fructus autem sive operas post litis contestationem perceptas et partum vel stipulationem de evictione necessaria est sententia: hoc enim addit dig. 16.

182. *Cyr*. [l. 80]. Licet mihi evitare in rem actionem dicenti, me non possidere. Sed si vincatur, rem restituere compellitur, licet actoris esse non probetur.

183. *Anon*. [ad l. 79]. Lege dig. 15, 16, 17 et lib. V tit. 3 dig. 40. Lege lib. VII tit. 3 dig. 1. Lege etiam . . . dig. 70.

184. *Theodori*. [summa l. 1 (et 22)]. Qui bonae fidei possessori servit, acquirit ei quodcumque ex re vel ex operis venit. Mala fidei possessor autem eum, qui ipsi servit, cum operis reddit, et, si ancilla sit, etiam partum eius restituit et foetus pecorum reddit. Caeterum dicit etiam const. 22 huius tituli, malae fidei possessorem, si conveniatur, omnes quos perceperit fructus praestare. Scilicet bonae fidei possessor usque ad litis contestationem dumtaxat extantes fructus restituet, post litem contestatam autem et ipse omnes quos percepit reddit, quippe qui iam malae fidei possessor esse intelligatur.

185. [*Thalel*. κατὰ πόδας l. 1]. Τὸ κατὰ πόδα sic habet: Etiam per alienum servum bona fide possessum ab aliquo ex re eius vel ex operis servi acquiri dominium vel obligationem placuit. Quare etiam tu, si bona fide possidisti servum, et ex nummis tuis mancipium comparavit, potes secundum formam iuris tuis uti defensionibus. Alienum autem mancipium mala fide possidenti nihil potest acquirere, sed qui id tenet, non solum mancipium sed etiam operas eius et ancillarum partus et animalium foetus reddere cogitur.

43) Expl. fol. 135. 138. Inc. f. 160. 157.

z) Haec librarius omiserat.

a) Hinc sumtum esse videtur scholium, quod habet Heimb. II p. 166.

b) Cod. κ'ν.

c) Cod. ἦ.

d) Haec omisit librarius, verborum similitudine deceptus.

e) Hoc verbum Cod. non habet.

f) Sic supplenda videtur lacuna, quae in Col. apparet.

g) Hactenus fol. 135. 138. Inc. fol. 160. 157.

h) Cod. ἐν ταῖς.



πβ. Ἐάν τις ἐπικτίσῃ<sup>44)</sup> τοῖς ἐμοῖς οἰκήμασιν ἀνώγεα, ἐγὼ τούτων γίνομαι κύριος διὰ τὸν κανόνα τὸν λέγοντα εἶκειν τὰ ἐπικείμενα τοῖς ὑποκειμένοις. εἰ<sup>45)</sup> δὲ καὶ [ἐν]<sup>46)</sup> τῷ ἐμῷ ἐδάφει κτίσει τις, δεσπότης γίνομαι τοῦ οἰκήματος, ἐφ' ὅσον ἐν τῇ αὐτῇ καταστάσει μένει τὸ οἶκημα· ἐάν γὰρ καταλυθῇ, δύναται ὁ οἰκοδομησας ἐκδικῆσαι τὰς ὕλας, εἴτε καλῆ πίστει εἴτε κακῆ πίστει ὑποδομήσεν.

[πγ'.] Οὔτε μήτηρ τὸ πρῶγμα τῆς θυγατρὸς, οὔτε ἀνὴρ τὸ πρῶγμα τῆς γυναικὸς ἐκποιεῖν δύναται μὴ βουλομένης ἢ ἀγροοῦσας αὐτῆς. ἐάν δὲ ἐκποιήσωσιν,

θεοδώρου. ὁ κίζων [ἐν]<sup>1)</sup> ἄλλοτρίῳ ἐδάφει ἢ κατώγειο δεσπότηρ ποιεῖ τὸν τοῦ ἐδάφους ἢ κατώγειο κύριον. πλὴν εἰ πῶς τὸ κτωθὲν, αὐτὸς διεκδικεῖ τὴν ὕλην, ἐάν μάλιστ' εἰς ἐπίσθη. τὰ γὰρ διαπανήματα ὁ μάλιστ' εἰς τὸ ποῖον οὐ λαμβάνει κατὰ τὴν ε' διατ. τοῦ κδ' τί. τοῦ παρόντος γ' βι.<sup>2)</sup> καὶ κατὰ τὴν δ' διατ. τοῦ ι' τί. τοῦ η' βι. ἀνάγκ. δὲ καὶ τὴν ε' διατ. τοῦ παρόντος τί. λέγουσαν, ὅτι ὁ κίζων ἐν ἐπικίονῳ ἐδάφει κοινὸν ποιεῖ τὸ κτωθὲν, καὶ εἰ θελῇ ὁ κοινῶς αὐτοῦ ἐκβαλεῖν αὐτὸν τοῦ οἰκοδομήματος, παρεχει αὐτῷ ἢ ἐδῶ πάντως διὰ τῆς τοῦ δόλου παραγραφῆς, ἐν τῷ δ' μηνῶν δηλονότι. ἀνάγκ. δὲ βι. ἢ τί. ι' διατ. δ' καὶ μαθήσει πλατύτερον τὰ περὶ τῶν κίζοντων ἐν ἐπικίονῳ τόπων. μὴ λάθῃ σε δὲ ἢ κατὰ τὸν προκειμένον τί. δηλοῦσα, ὡς ὁ σπειρὼν ἢ φύτευων μάλιστ' ἐν ἄλλοτρίῳ ἐδάφει ἐκπίπτει τοῦ σπέρματος καὶ τοῦ φρυτοῦ μὴ λαμβάνων ἢ ἐδαπῆσεν· εἰ γὰρ βόνου φίδε ἐσπεύρην ἢ ἐφύτευσεν, απαιτεῖ τὰ ἀναλώματα διὰ δόλου παραγραφῆς.

τὸ κατὰ πόδας. εἰ<sup>1)</sup> τὸ κατώγειον μέρος τοῦ οἰκήματος, ὅπερ τοῦ ἐδάφους ἀπτεται, σοὶ διαφέρειν ἀποδείξεις, ἐκεῖνο ὅπερ ὁ γείτων ἐπέθηκε, προστεθῆναι τῇ σὴ δεσποτείῳ οὐκ ἀμφισβάλεται. ἀλλὰ καὶ ὅπερ ἐν τῷ ἐδάφει τῷ σὴ οἰκοδομήσῃ, ἐφ' ὅσον ἐν τῇ αὐτῇ αἰτία μένει, κατὰ νόμον εἰς σὴ ἀνήκει. ἐάν δὲ διαλυθῇ τὸ οἶκημα<sup>2)</sup>, ἢ ὕλη αὐτοῦ πρὸς τὴν ἀρχαίαν δεσποτείαν ἐπαγορεύει, εἴτε μάλιστ' εἰς τὸ βόνα φίδε τὸ οἶκημα κατεσκευάσθη, εἰ μὴ ἄρα δόνανδι ἀνίμο ἐπέτεθη τὸ οἶκημα τῷ ἄλλοτρίῳ ἐδάφει, τουτέστιν εἰ μὴ ἄρα δέικνουν ἐκεῖνος, ὅτι ὁ δεσπότης ὡς βουλομένος αὐτῷ δωρησασθαι ἐπέτρεψεν αὐτῷ οἰκοδομησαι, ἐφ' ὃ αὐτὸν εἶναι δεσπότην τῶν ἐπικιοδομημένων.

τοῦτο ἔναντιον κείται ἐν τῇ β' ἰσπιτιουῶν ἐν τῷ α' τί. οὕτως γὰρ ἔχει· εἰ δὲ μάλιστ' εἰς τὴν ἐκτίσιν, οὐδὲ καταλυομένου τοῦ οἴκου δύναται τὰς ὕλας ἐπαλαβεῖν· δοκεῖ γὰρ οἰκεία βουλήσει τὴν δεσποτείαν αὐτῶν ἀποκίσθαι. εἰ μὴ ἄρα κακεῖνο οὕτω νοήσωμεν, ὅτι περὶ τοῦ δόνανδι ἀνίμο ἐπικίζοντος, πλὴν βεβιασμένη<sup>3)</sup> ἐστὶν ἡ τοικίτη παραδοσις καὶ οὐκ εὐπρόσδεκτος. σὴ. δὲ ἐκ τοῦ δόνανδι ἀνίμο, ὅτι μάλλον, ἐάν ὑπερβάνῃ τὰ φ νομίματα ἢ τοῦ οἴκου διατιμήσεις, ὄφειλε καὶ ὑπομνήματα περὶ τούτου συνταγῆναι.

οὐδεὶς πολὺν τὸ διαφέρον ἄλλῳ πρῶγμα μεταφέρει τὴν δεσποτείαν αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἀγοραστήν, κἂν ἀνὴρ ἢ μήτηρ εἴη, χωρὶς τῆς ἐκεῖνον συναρέσεως. καλῶς ἐμνήσθη συναρέσεως· κείται βι. ζ' τί. κς' διατ. δ', ὡς τὸ ἄλλοτρίον συναρέσει τοῦ δεσπότην πρῶθεν οὐκ ἐκδικεῖται, ἀλλὰ καὶ οὐσυνακαπιεῖται. ἀνάγκ. δὲ τὴν ιδ' διατ. τοῦ παρόντος τί. φάσκουσαν, ὅτι ἔχει ἢ θυγάτηρ τὴν ἐν δέμ ἐπὶ τοῖς οἰκείοις πράγμασι παρὰ τῆς αὐτῆς μητρὸς ἐκποιήθεισιν, εἰ μὴ ἄρα ἐκληρονομήσεν αὐτὴν ἢ ὡς ἐπομεν συνήρσε τῇ πράσει. τοῦτο γὰρ καὶ βι. η' τί. κδ' διατ. β' εἴρηται. μὴ οὖν ἐναντιωθῇ σοὶ ἢ δ' διατ. τοῦ σε' τί. τοῦ ζ' βι. θεματίων γὰρ τὸν νόον κληρονομήσαντα τὸν πατέρα, ὅτι δὲ πατὴρ οὐκ ἐκποιεῖ τὰ ἀνήκοντα τῷ νόον, κείται βι. ε' τί. οα' διατ. γ'. ἀνάγκ. δὲ καὶ βι. ε' τί. ε' διατ. α', τί. ξα' διατ. δ', ἐνθα φησὶν, ὅτι ἐκδικεῖ αὐτὰ ὁ υἱὸς ὑπεξουσιος ὡν μὴ στενοῦμένου χρόνου παραγραφῆ, οὐ μόνον δὲ οὐ πολεῖ ὁ πατὴρ τὰ τοῦ νόου πράγματα, ἀλλ' οὐδὲ δωρεῖται, ὡς δηλοῖ

LXXXII. Si quis aedificiis meis tabulata imposuerit, horum ego dominus fio propter regulam, quae L. 2. C. III. 32. dicit, imposita suppositis cedere. Sed et si in solo meo quis aedificaverit, dominus aedificii fio, quamdiu aedificium in eodem statu manet: nam si fuerit dissolutum, qui aedificavit, materiam vindicare potest, sive bona fide sive mala fide aedificaverit.

LXXXIII. Neque mater rem filiae, neque maritus L. 3. C. eod. rem uxoris alienare potest invita vel ignorante ea. Si vero alienaverint, si quidem mulier adhuc domina

186. *Theodori* [summa l. 2 (et 16, 11)]. Qui aedificat in alieno solo vel in inferiori parte aedificii, dominum eius facit eum, qui soli vel inferioris aedificii dominus est. Si tamen ruat aedificium, ipse materiam vindicat, licet mala fide exstructum sit. Sumtus autem, qui mala fide aliquid facit, non recipit secundum const. 6 tit. 24 huius III libri et secundum const. 4 tit. 10 lib. VIII. Lege etiam const. 16 praesentis tituli, quae dicit, eum, qui in communi solo aedificet, aedificium commune facere, et si socius eum ex aedibus pellere voluerit, ei sumtus praeberere opposita doli exceptione, intra quatuor scilicet menses. Legas autem lib. VIII tit. 10 const. 4 et discas plenius, quae ad aedificantes in communi loco spectant. Neque vero te lateat const. II huius tituli, quae ostendit, eum, qui mala fide in alieno solo sevit vel plantavit, segetem et plantas amittere nec sumtus recipere: sin autem bona fide sevit vel plantavit, sumtus doli exceptione opposita exigit.

187. [*Thalel. κατὰ πόδας l. 2 cum παραγραφῇ*]. Τὸ κατὰ πόδας. Si inferiorem partem aedificii, quae solum tangit, ad te pertinere probaveris, eam, quam vicinus imposuit, accessisse dominio tuo non ambigitur. Sed et id, quod in solo tuo aedificatum est, quoad in eadem causa manet, secundum legem ad te pertinet. Si vero aedificium dissolutum fuerit, materia eius ad pristinum dominum redit, sive mala fide sive bona fide aedificium exstructum sit, si non donandi animo impositum est aedificium alieno solo, — hoc est si non ille probet, dominum donationis causa sibi permisisse aedificare, quo ipse dominus aedificiorum fieret.

188. [*Thalel. ad l. 2*]. Huic contrarium habetur Inst. II tit. 1 [§. 30]. Ibi enim sic est: si quis mala fide aedificavit, ne dissoluto quidem aedificio materias recipere potest. Videtur enim sua voluntate dominium earum alienasse. Nisi hoc quoque de casu intelligemus, ubi donandi animo inaedificavit. Verumtamen haec interpretatio dura est nec recipienda. Caeterum nota ex verbis „donandi animo“, si aedificii aestimatio D solidos excedat, magis etiam acta de eo confici oportere.

189. [*Theod. summa l. 3 (et 14)*]. Nemo vendendo rem ad alium pertinentem dominium eius ad emptorem transfert, licet maritus vel mater sit, absque consensu illius. Recte meminit consensus: dicitur enim lib. VII tit. 26 const. 4, rem alienam consensu domini venditam non vindicari, sed etiam usucapi. Lege autem const. 14 huius tituli, quae dicit, filiam in rem actionem habere ob res suas a matre alienatas, nisi ei heres extiterit vel venditioni, ut diximus, consenserit. Idem dicitur lib. VIII tit. 24 (25) const. 2. Itaque non tibi adversetur const. 4 tit. 75 lib. VII: pone enim filium patri successisse. Patrem enim ad filium pertinentia alienare non posse, dictum est lib. V tit. 71 const. 3. Lege etiam lib. VI tit. 60 const. 1, tit. 61 const. 4, ubi dicit, filiumfamilias ea vindicare nec impediri temporis praescriptione. Neque solum pater non vendit res filii, sed nec donat, ut

44) Cod. ἐπικτίσῃ.

45) Nova linea in Cod. incipit.

γ) Deest in Cod.

κ) Non invenio locum, quem *Theodorus* significare voluit. Cf. l. 5 h. t.

46) Deest in Cod.

1) Cod. εἰς.

2) Cod. ὕβουα.

3) Cod. βεβιασμένον.

εἰ μὲν ἔτι δεσποινὰ ἔστιν ἢ γυνή, τὴν ἐπ' αὐτῷ ἀγωγὴν κινεῖ. ἐὰν δὲ συνήνεσεν ὑστερον ἢ ἐξέπεσε τῆς δεσποτείας, οὐκ ἔχει μὲν ἀγωγὴν κατὰ τοῦ ἀγοραστοῦ· κινεῖ δὲ κατὰ τῆς μητρὸς ἢ τοῦ ἀνδρὸς τὴν ἐπὶ τῇ διοικήσει τῶν πραγμάτων ἀγωγὴν, ἀπαιτοῦσα τὸ τίμημα.

L. 4. πδ'. Καὶ ὁ παρὰ κακῆ πίστει νομείως ἀγοράσας  
C. III. 32. καλῆ πίστει δύναται τὸ πρᾶγμα διὰ χρήσεως δεσπόμενος.

L. 5. πε'. Ὁ τὸν ἀλλότριον οἶκον κακῆ πίστει νεμη-  
C. eod. θεῖς ἀποδίδωσιν μὲν αὐτὸν μετὰ τῶν στερονομίων καὶ παντὸς ἐτέρου· τὰ δὲ δαπανήματα οὐ λαμβάνει, εἰ μὴ ἕρα ἀναγκαῖα εἴσι. τὰ δὲ ἐπαφελῆ δύναται μὴ βλάπτων τὴν ἀρχαίαν ὄψιν ἀφελέσθαι.

L. 6. πς'. Ὁ ἀγοράσας ἐαυτῷ κτήματα ἐκ τῶν παρα-  
C. eod. τεθέντων αὐτῷ νομισμάτων ὑπὸ τινος οὐκ ἀναγκάζε-  
ται αὐτὰ τὰ κτήματα διδόναι ἀντὶ τῆς παραθήκης<sup>47)</sup>, ἀλλὰ τὰ νομίσματα, ἅπερ ἔλαβεν, ἀποδίδωσιν.

L. 7. πζ'. Ὁ ἀπὸ δούλης τεχθεὶς τῇ αἰρέσει ἀκολουθεῖ  
C. eod. τῆς μητρὸς, οὐχὶ τῇ τύχῃ τοῦ πατρὸς. σημειώσαι τὸν κανόνα τῆς διατάξεως<sup>48)</sup>.

L. 8. πη'. Λαβάν τις ἀγύρια στρατιώτου ἠγόρασε τινα  
C. eod. πράγματα ὀνόματι ἰδίου, ἐνταλθεὶς παρὰ τοῦ στρατιώτου ταῦτα ἐκείνῳ ὠνήσασθαι. ἢ τοίνυν διάταξις

ἢ β' διατ. τοῦ εἰρημένου ξ' τί. τοῦ αὐτοῦ ζ' βι. ἀνάγκ. δὲ καὶ βι. δ' τί. γα' διατ. δ' ο' καὶ βι. ἢ τί. γγ' διατ. κδ'. ἰστέον δὲ, ὅτι οὐ μόνον οὐ πωλεῖ τις τὸ ἀλλότριον, ἀλλ' οὐδὲ ὑποτίθεται, ὡς βι. ἢ τί. κ' διατ. α' ἀνήκεται, κὰν ἐπικοινωνῇ, κατὰ τὴν β' διατ. τοῦ λζ' τί. τοῦ παρόντος γ' βι.

μὴ θεματίως προικιστῶν τὸν ἀγρόν, ἐπεὶ περιττὸν εὐρίσκειται τὸ ἀγροῦσης ἢ μὴ βουλομένης. ἐκείνον γὰρ οὐδὲ βουλομένης αὐτῆς δύναται ἐκποιεῖν, ὡς ἐν τοῖς ἰστικτοῦσι ἔγγωμεν καὶ ἐν τῷ ε' βι. τοῦτου τοῦ κώδικος εἰρήσομεν ἐν τῷ κγ' τί. διατ. α'.

θεοδώρου. ὁ ἀγοράζων βόνα φίδε παρὰ τοῦ πωλοῦντος μάλα φίδε τὸ ἀλλότριον οὐ δεσπόμενος αὐτοῦ, εἰ μὴ οὐσονκαπι-  
τεύσει αὐτὸ ἢ σὴν μακροῦ<sup>ο)</sup> χρόνον παραγραφῆν. ἀνάγκ. τὸ προτελευταῖον θεμα τῆς ριθ' νεαρᾶς.

εἰ γὰρ ἐξ ὧν οὗτοι καταλύουσι τὰ ἐκ τῶν οὐτιλιῶν δαπανημάτων γενόμενα, βλάπτεται ἢ παλαιὰ ὄψις τοῦ οἴκου, τινα γὰρ τυχόν ἦσαν μετασχηματίζοντες, οὔτε [τὰ] προστεθέντα δύναται ἀφελέσθαι.

δεσπότης γὰρ γενόμενος διὰ τῆς παραθήκης οὐκ ἀναγκάζεται τὰ κτήματα παρεῖναι τῷ παραθεμένῳ.

οὐδὲ τὰ ἐκ τῶν ἡμετέρων χρημάτων ἀγοραζόμενα τῆς ἡμετέρας ἐστὶ δεσποτείας, ἀλλ' οὐδὲ ὑπόκεινται ἡμῖν οὐσπηρώς, ὡς ἔγνωμεν ἐν τῇ τριβουτορία τῶν δὲ ἑβέβους καὶ ἐν τῇ ὑποθηκαρία<sup>π)</sup> τῶν διγενῶν, οὐδὲ τὰ ἐκ τῶν ὑποκειμένων ἡμῖν χρημάτων ἀγορασθέντα ὑπόκεινται ἡμῖν, ὡς ἔγνωσ<sup>ρ)</sup> καὶ τοῦτο ἐν τῇ ὑποθηκαρία. χρὴ οὖν τὴν δεσποσίμην κινήθηναι, ἵνα μετὰ τῶν τόκων τὰ χρήματα αὐτῷ ἀποδοθῶσιν. ὡς γὰρ συγχερσάμενος ἐκείνος καὶ βαρύτεροις ὑπόκειται τόκοις.

θεοδώρου. ὁ ἀπὸ δούλης τεχθεὶς αὐτῇ ἀκολουθεῖ καὶ οὐ τῷ πατρὶ, ἐπειδὴ δούλος ἔστιν κατὰ τὴν γ' [διατ.] τοῦ ε' τί. τοῦ ε' βι. μὴ ἐναντιωθῆ δέ σοι ἢ ἡ διατ. τοῦ α' τί. τοῦ ζ' βι. ἀλλ' ὑπέπεσε τὸν πολιτικὸν δούλον.

θεοδώρου. ὁ λαβάν χρήματα παρὰ τινος εἰ ἀγοράσῃ τὴν ἐξ αὐτῶν, ἐκδικεῖται τὸ ἀγορασθῆναι τῷ δεσπότη τῶν νομισμάτων. σὴ. οὖν καὶ θεματίων, ὅτι κατὰ μανδάτον τοῦ

sit, in rem agit. Sin autem postea consenserit vel dominium amiserit, adversus emtorem quidem actionem non habet: adversus matrem autem vel maritum negotiorum gestorum agit, pretium postulans.

LXXXIV. Et qui a malae fidei possessore bona fide emit, rem usucapere potest.

LXXXV. Qui domum alienam mala fide possedit, eam quidem restituit cum pensionibus et omni causa: impensas autem non consequitur, nisi necessariae sint. Utiles autem non laedens pristinum statum auferre potest.

LXXXVI. Qui ex pecunia ab aliquo apud se deposita possessiones sibi comparavit, ipsas possessiones pro pecunia deposita dare non cogitur, sed pecuniam, quam accepit, restituit.

LXXXVII. Ex ancilla natus sequitur matris conditionem, non statum patris. Nota regulam huius constitutionis.

LXXXVIII. Quidam pecunia militis sumpta res quasdam suo nomine comparavit, quum mandatum ei esset a milite, ut huic eas emeret. Constitutio igitur

significat const. 2 dicti tit. 60 eiusdem lib. VI. Lege etiam lib. IV tit. 51 const. 4 et lib. VIII tit. 53 const. 24. Sciendum autem est, non solum non vendere aliquem rem alienam, sed nec obligare, ut lib. VIII tit. 20 const. 1 relatum est, si vel communis sit, secundum const. 2 tit. 37 huius lib. III.

190. [Thalel. ad l. 2]. Ne ponas fundum dotalem esse, alioquin illud „ignorante vel invita“ superfluum esset. Hunc enim nec volente ea alienare potest, ut in Institutionibus didicimus et in hoc Codice videbimus lib. V tit. 23 const. 1.

191. Theodori. [summa l. 4]. Qui rem alienam bona fide emit ab eo, qui mala fide vendit, dominus eius non fit, nisi eam usucipiat vel longi temporis praescriptionem habeat. Lege thema antepenultimum Nov. 119.

192. [Thalel. ad l. 5]. Si enim, quum auferunt quae utilibus impensis facta sunt, pristinum aedificii status laeditur, — forte enim quaedam mutaverant, — detrudere, quae addiderunt, non possunt.

193. Thalel. [ad l. 6]. Nam quum traditione dominus factus sit, non cogitur possessiones deponenti praestare.

194. Thalel. [ad l. 6]. Quae pecunia nostra comparata sunt, neque nostri dominii sunt neque nobis tacite obligata, ut didicimus in parte de rebus tit. de tributaria et in hypothecaria Digestorum, neque ea, quae pecunia nobis oppignerata emta sunt, nobis obnoxia fiunt, quod et ipsum didicisti in hypothecaria. Debet igitur depositi agere, ut pecunia ei cum usuris reddatur. Ille enim, utpote qui pecuniam in suum usum convertit, etiam ad graviores usuras praestandas obligatus est.

195. Theodori. [summa l. 7]. Qui ex ancilla nascitur, ipsam sequitur et non patrem, quoniam servus est secundum const. 3 tit. 5 lib. V. Neque vero tibi videatur contraria const. 8 tit. 1 lib. VI, sed excipe servum publicum.

196. Theodori. [summa l. 8]. Qui ab aliquo pecuniam accepit, si quid ea comparaverit, res emta a domino pecuniae vindicatur. Nota hoc et finge, illum ex man-

47) In medio hoc verbo expl. fol. 160. 157. et inc. fol. 56. 55.

ο) Cod. γγ'. Numerum ex sequentibus (τί. γγ') librarius temere huc traxit.

ρ) Cod. μακροῦ.

48) Haec ultima: σημ. κ. τ. λ. apud Heimb. rectius desunt.

γ) I. e. lib. XX.

ρ) Expl. fol. 160. 157. Inc. fol. 55. 55.



ἐπιτρέπει τῷ στρατιώτῃ, καὶ τὴν ἐπὶ τῷ πράγματι ἀγωγὴν κινεῖν καὶ τὴν ἐπὶ τῇ ἐντολῇ ἢ τὴν ἐπὶ τῇ διοικήσει.

πθ'. Τὰ ἐν προκίᾳ δοθέντα οὐ δύναται ἡ γυνὴ διεκδικεῖν, ἐπειδὴ τοῦ ἀνδρός ἐστὶν ἡ τούτων δεσποτεία.

ἡ'. Ἡ περὶ τῆς δεσποτείας τῶν δούλων ἀποδείξις, εἰ μὴ δύναται διὰ συμβολαίων ἀποδειχθῆναι, καλῶς δι' ἑτέρων τιῶν ἀποδείκνυται, ἢ καὶ αὐτῶν τῶν οἰκετῶν ἐρωτωμένων.

ἡα'. Ὁ κακῆ πίστει σπείρας ἢ φτείσσας τὸν ἀλλότριον ἀγρὸν, ἀπόλλυσι καὶ τὰ φυτὰ καὶ τὸν σπόρον· δεσπότης γὰρ τοῦ ἐδάφους οὐ γίνεται. ὁ δὲ καλῆ πίστει τοῦτο ποιήσας διὰ δόλου παραγραφῆς λαμβάνει τὰ δαπανήματα.

ἡβ'. Ὁ δούλην πωλήσας καὶ παραδοὺς οὐκέτι δύναται ἐκδικεῖν αὐτὴν ἢ τοὺς τοκετοὺς αὐτῆς, ἀπαξ

κυρίου τῶν νομισμάτων ἢ ὡς νεγότης ἐκείνου χειρίζων ἡγόρασε τὸ πρᾶγμα ἕτερα χρήματα ἐσχηκώς, ἢ εἶπε, οὐ ἰδικὸν ἐστὶ τὸ λεχθὲν στρατιώτου προνόμιον, ὡς λέγει καὶ ἡ παρούσα διάτ., ἵνα μὴ ἐναντιωθῇ σοι τὸ κείμενον βι. δ' τί. ν' διατ. δ' καὶ ε'.

τοῦτο προνόμιον ἐστὶ στρατιωτικόν, οὐδεὶς γὰρ ἕτερος δύναται ἐκδικεῖν τὰ ἐκ τῶν χρημάτων αὐτοῦ ἀγοραζόμενα.

εἴτε γὰρ προκοροῦται ὡς εἴτε νεγοτιόρουμ γέστορ τοῦ στρατιώτου ἡγόρασε, κατεχεται ταῖς ἀρμοξουσῶν ἀγωγαῖς.

Θεοδώρου. ἡ δεσποτεία τῆς ἐπιδοθείσης προκίος, δηλοῦσι τῆς διατετιμμένης, τοῦ ἀνδρός ἐστὶν καὶ οὐ διεκδικεῖ αὐτὴν ἡ γυνή. ἀνάγν. γὰρ βι. ε' τί. ιβ' διατ. ιε' καὶ κβ' καὶ κγ', ἐνθα φησὶν, οὐ οὐ πωλεῖ τις, ὁ ἐπέδωκεν εἰς προκίαν· κείται δὲ βι. ἡ. τί. γγ' διατ. κα', ὡς οὐδὲ δωρεῖται αὐτό. ἀνάγν. δὲ βι. ε' τί. ξα' διατ. β' καὶ μὴ ἐναντιωθῇ σοι. Θεματικῆ γὰρ τὸν γάμον λυθῆναι καὶ λοιπὸν τὴν προκίαν φησι τῷ πατρὶ τῆς γυναικὸς κατὰ δεσποτείαν ἀρμόζειν. σῆ. οὐν διαφρασαν πατρὸς καὶ ἀνδρός. ἀνάγν. δὲ τὴν ιβ' διατ. τοῦ λη'\*) τί. τοῦ παρόντος γ' βι.

Θεοδώρου. ἡ τῶν δούλων δεσποτεία οὐ μόνον δι' ἀποδείξεων καὶ συμβολαίων ἀποδείκνυται, ἀλλὰ καὶ δι' ἐκείνων αὐτῶν ἐρωτωμένων<sup>1)</sup> φανεροῦται. ἀνάγν. βι. δ' τί. ιθ' διατ. δ', καὶ ἴσθι ὡς κείται βι. θ' τί. μα' διατ. ιβ', ὅτι βασανίζονται οἱ δούλοι πρὸς τὸ συγγνωσθῆναι τὰ περὶ τῆς δεσποτείας αὐτῶν. μὴ λάθῃ σὲ δὲ ἡ ιγ' διατ. τοῦ παρόντος τί. λέγουσα, ὅτι ζητουμένης [τῆς<sup>2)</sup>] δεσποτείας τοῦ οἰκετοῦ ὀφείλει τέμνεσθαι πρότερον τὸ περὶ τῆς νομῆς αὐτοῦ καὶ τότε παρὰ τῷ αὐτῷ δικαστῇ τὰ περὶ τῆς δεσποτείας ἐξετάζεσθαι.

καὶ γὰρ καὶ τῆς σπικαλίας κινουμένης καὶ νερεδιτίας πετιπίουος δύναται βασανίζεσθαι δούλοι καὶ περὶ τῆς δεσποτείας αὐτῶν ἐρωταῖσθαι παρὰ<sup>3)</sup> τὸν καθόλου κανόνα τὸν λέγοντα ὑπὲρ δεσπότου μὴ ἐρωταῖσθαι<sup>4)</sup>).

ὁμοιον ἐν τῇ ε' διατ. καὶ ἐν τῇ β' ἰνστιτουτιῶν. ὁ μὲν μάλ' αἰετ νομεύς οὐ λαμβάνει δαπανήματα, ὁ δὲ βόνα γίδε λαμβάνει. τελείως δὲ τὸ νόμιμον τῆς διατ. εἴρηται ἐν τῇ β' ἰνστιτουτιῶν.

Θεοδώρου. μετὰ τραπεζίονα οὐ δύναται ὁ πρᾶτης ἀναλαβεῖν ὁ ἐπώλησεν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ κέρδος τῷ ἀγοραστῇ ἀρμόζει. πλὴν ἐάν οὕτω ἔλαβεν ὁ πρᾶτης τὸ τίμημα, καλῶς κινεῖ περὶ αὐτοῦ. φησὶ δὲ ἡ κζ' x) διατ. τοῦ παρόντος τί. ὡς ἐάν τραπεζίον οὐ γέγονεν, οὐ δεσπόζει τοῦ πράγματος ὁ ἀγοραστής τοῦ πρᾶτητος, ἀλλὰ καὶ ἐκδικεῖται ἀπ' αὐτοῦ. ἀνάγν. δὲ βι. δ' τί. λη' διατ. ἡ. θ'. ιβ' καὶ τί. με' διατ. α' γ), καὶ ἴσθιον, ὅτι δηλοῖ ἡ β' διατ. τοῦ αὐτοῦ με' τί. τοῦ εἰρημένου δ' βι. ὡς οὐ δύναται ἀνατρέχειν ὁ ἀγοραστής τὴν πρᾶσιν, ἐάν κατέβαλε τὸ τίμημα. σῆ. οὐν ἐπὶ μὲν τῷ πρᾶτου τὴν τρα-

permittit militi, et in rem agere et mandati vel negotiorum gestororum.

LXXXIX. Quae in dotem data sunt, mulier vindicare non potest, quia mariti est eorum dominium. *L. 9. C. III. 32.*

XC. Probatio domini servorum, si instrumentis perfici non possit, recte alio modo, vel ipsorum servorum interrogatione perficitur. *L. 10. C. eod.*

XCI. Qui mala fide alienum agrum sevit vel plantas ei imposuit, plantas et segetem amittit: dominus enim soli non fit. Qui autem bona fide hoc fecit, per doli exceptionem sumtus consequitur. *L. 11. C. eod.*

XCII. Qui ancillam vendidit et tradidit, non amplius eam vindicare potest aut partum eius, quum *L. 12. C. eod.*

dato domini nummorum vel negotia eius gerentem rem comparasse, quum aliam pecuniam [non] haberet, vel dic hoc peculiare esse militis privilegium, ut et ipsa praesens constitutio dicit, ne tibi adversetur quod extat lib. IV tit. 50 const. 4 et 6.

197. [Thalel. ad l. 8]. Hoc est militare privilegium, neque enim alius quisquam vindicare potest, quae pecunia eius comparata sunt.

198. [Thalel. ad l. 8]. Sive enim tamquam procurator militis sive tamquam negotiorum gestor emerit, competentibus actionibus tenetur.

199. Theodori. [summa l. 9]. Dominium datae dotis, scilicet aestimatae, mariti est nec eam mulier vindicare potest. Lege enim lib. V tit. 12 const. 17 et 22 et 23 ubi dicit, neminem rem, quam in dotem dederit, alienare posse. Lib. autem VIII tit. 53 const. 21 dicitur, eum nec donare posse. Lege autem lib. VI tit. 61 const. 2, nec tibi adversetur. Ponit enim, matrimonium solutum esse, et tunc dicit dotem ad patrem mulieris ut dominum pertinere. Nota igitur differentiam patris et mariti. Lege autem const. 12 tit. 38 huius lib. III.

200. Theodori. [summa l. 10 (et 13)]. Servorum dominium non solum per probationes et instrumenta ostenditur, sed etiam ipsorum interrogatione declaratur. Lege lib. IV tit. 19 const. 4, et scias lib. IX tit. 41 const. 12 dici, torqueri servos, ut dominium eorum cognoscatur. Nec te lateat const. 13 huius tituli, quae dicit, orta quaestione de dominio servi prius de possessione iudicandum et tunc ab eodem iudice proprietatis causam examinandam esse.

201. [Thalel. ad l. 10]. Nam et rei vindicatione et hereditatis petitione instituta servi torqueri possunt et de dominio ipsorum interrogari contra regulam generalem, quae dicit, servum pro domino non interrogari.

202. [Thalel. ad l. 11]. Idem in const. 5 et Inst. lib. II. Malae fidei possessor impensas non recipit, bonae fidei possessor recipit. Perfecte ius huius const. expositum est lib. II Instit.

203. Theodori. [summa l. 12 (et 27)]. Post traditionem venditor non potest repetere, quod vendidit, sed et commodum eius ad emptorem pertinet. Si tamen pretium venditor nondum acceperit, recte propterea agit. Dicit autem const. 27 huius tit., si traditio non sit facta, emptorem rei venditae dominium non acquirere, sed et eam vindicari ab eo. Lege lib. IV tit. 38 const. 8, 9, 12 et tit. 45 const. 1, et sciendum, quod const. 2 eiusdem tit. 45 dicti lib. IV significat, emptorem, si pretium persolverit, a venditione discedere non posse. Nota

s) Literarum ductus dubii sunt. Primo aspectu videbatur esse: λα'.

t) Cod. ἐπιρωτωμένων. Ita etiam habet Ecloga Codicis Theodori.

u) Addo ex Ecloga Codicis Theodori.

v) Cod. περὶ.

w) Hoc scholium extat apud Heimb. II p. 167, ubi tamen δεσποίων est pro δεσποτείας et deinde δεσποτείας pro δεσπότου.

x) Cod. ιε'.

y) Cod. θ'.

δεσπότου τοῦ ἀγοραστοῦ γενομένου· ἀλλὰ μᾶλλον περὶ τοῦ τιμήματος ὀφείλει κινεῖν τὴν ἀρμόζουσαν ἀγωγήν αὐτῷ.

L. 13. C. III. 32. ἡγ'. Ἐνὶ καὶ περὶ δεσποτείας ἀνδραπόδων κινεῖται ζήτησις, καὶ πρότερον παραστῆναι τὰ ἀνδραπόδα καὶ περὶ τῆς νομῆς αὐτῶν ἐξετάσιν γενέσθαι, καὶ τότε ἢ περὶ δεσποτείας ζήτησις τιμηθεῖη.

L. 14. C. eod. ἡδ'. Ἐάν τις παρὰ γυναικὸς ἀγοράσῃ πρᾶγμα διαφέρον τῷ ταύτης παιδί, καλῶς ἐνάγεται τῇ ἐπ' αὐτῷ ἀγωγῇ. ἐάν δὲ ὁ παῖς κληρονομίῃ τὴν μητέρα, εἰς ὅσον αὐτὴν ἐκληρονόμησεν, ἀναγκάζεται ἐφρησάζειν, ἐκβαλλόμενος διὰ δόλου παραγορήσας.

L. 15. C. eod. ἡε'. Ἐάν δύο τινὲς τὸν αὐτὸν [ἀγρὸν]<sup>49)</sup> ἐξ ὀλοκλήρου ἀγοράσωσιν, ὁ πρῶτος αὐτὸν λαβὼν ἔσται βελτίων, εἰ καὶ τὸ τίμημα μὴ<sup>50)</sup> κατέβαλεν, κἂν τὰ μάλιστα μὴ ἔλαβε τὰ δικαιώματα<sup>51)</sup> τοῦ ἀγροῦ. εἰ δὲ αὐτὸς ἐτοιμῶς ἀφίσταται τὸ τίμημα μετὰ τοῦ

διόλου, ἐπὶ δὲ τοῦ ἀγοραστοῦ τὴν καταβολήν. ἀνάγν. τὴν α' καὶ ἡ διατ. τοῦ μθ' α'. τοῦ προλεχθέντος δ' βι. ἀνάγν. δὲ βι. ζ' τί. ι' διατ. γ'.

τοῦ μὲν καρποῦ ἐνδέχεται τινὰ κύριον<sup>2)</sup> εἶναι καὶ μὴ ὄντα δεσπότην τοῦ ἀγροῦ ὡς βίονα φίδε νομεία, τοῦ δὲ τοκετοῦ τῆς δούλης πάντως ἐκεῖνος δεσπότης ὁ τῆς δούλης ὑπάρχων κύριος καὶ δεσπότης.

κρυπτομένων γὰρ αὐτῶν οὐ δυνατόν τὴν IN REM κληθῆναι, ἀλλὰ πρότερον διὰ τῆς ἀδ' ἐξιβενοῦμαι<sup>3)</sup>, καὶ οὕτως ἢ IN REM γυμνάζεται.

εἰ μὴ γὰρ γινώσκοντες τὸ νεμόμενον, οὐ δυνάμεθα τὸν ἐνάγοντα κωνοῖσαι.

εἴτε ἀγροῶν εἴτε μὴ ἀγροῶν δηλοῦσι. ὅσον γὰρ πρὸς τὴν δεσποτείαν τοῦ πραγματος οὐδεμία διαφορὰ εἴτε εἰδῶς τις εἴτε ἀγροῶν τὸ ἀλλότριον ἀγοράσει.

ἐπειδὴ γὰρ αὐτὸς ὑπεσίγηθε εἰς τὰ δίκαια τῆς μητρὸς, αἰσπὸν ἔστι τὸν αὐτὸν γε κινεῖν τὴν ἢ ἕμπερο [τῆς] δεσποτείας καὶ ἐκ τῶν ἐναντίων [ἐνά]γεισθαι τῇ ἐξ ἔμπερο ὡς κληρονομίῃ τῆς πωλοσάσης<sup>4)</sup> διὰ τοῦτο οὐκ ἀντίκειται αὐτῷ ἢ τοῦ [δόλου] παραγορή. [δηλον] δὲ [οἶ] οὐκ εἰς ὄλοκλήρον, ἀλλ' εἰς ὅσον ἐκληρονόμησε μόνον, ὑπομένει τὸ προκρίμα.

θεοδώρου. ἐάν δύο τισὶν προθῆ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα ἐξ ὀλοκλήρου, βελτίων ἔστιν ὁ πρῶτος τὸ αὐτὸ λαβὼν, κἂν τὰ συμβόλαια αὐτοῦ οὐκ ἔσχη, εἰ τὸ τίμημα μένοιγε δέδωκεν. πλὴν θέλων ἀφίστασθαι τῆς πράσεως λαμβάνει ὁ κατέβαλε τίμημα μετὰ καὶ τόκων, παρέχει δὲ ὅσους ἔσχε καρποὺς ἐξ αὐτοῦ τοῦ πραγματος. τὰ γὰρ εἰρημένα κρατεῖ καὶ ἐπὶ πραγματος δωρηθέντος δύο τισὶν ὁ γὰρ πρῶτος λαβὼν αὐτὸ τὸ δωρηθέν, κρείττων<sup>5)</sup> νοεῖται. [ἀνάγν. βι. δ' τί. λζ' διατ. β' c), ἐνθα φησὶν, ὅτι ἐάν οἱ ἀγοράζοντες ὁμοῦ τῆς νομῆς τοῦ ἀγοραστοῦ ἐπιλαμβάνονται, κοινῶς αὐτοῦ δεσπόζουσιν, κἂν ὁ εἰς μόνος τὰ ὑπὲρ αὐτοῦ δημόσια κατέβαλεν<sup>4)</sup>.

ἐν τῷ πλάτει<sup>6)</sup> „εἰ τὸ τίμημα κατέβαλεν“ ἔχει ἀκολουθίας τῷ κατὰ πόδας ἔχοντι καὶ αὐτῷ οὕτως· ὁσῶς δύο τισὶν εἰς ὀλοκλήρον κτήμα νομίμως πωρασκαται, φανερόν<sup>7)</sup> τὴν δεσποτείαν βελτίονα εἶναι. εἰ τοῖνυν προλαβάντι χρόνῳ τὸ κτήμα ἠγοράκεναι καὶ τὸ τίμημα καταβεβλημέναι παρὰ τῷ ἀρχοντι τῆς ἐπαρχίας ἀποδείξῃς, προσχηματι τῶν μὴ δωρηθέντων σοι συμβολαίων ἐκβαλλέσθαι σε τῆς νομῆς οὐκ ἀνέχεται. ἐν τῇ κρίσει δὲ τῇ σῆ', τὸ τίμημα, ὅπερ δέδωκας, μετὰ τόκων ἀναλαβεῖν, οὕτω δὲ ὁμοῦ, ἵνα τῶν ληφθέντων καρπῶν καὶ τῶν δαπανημάτων γίνηται λόγος, ὅποτε, κἂν<sup>8)</sup> ἀπὸ δωρεᾶς ἐκά-

semel emtor dominus factus sit: sed potius de pretio actione sibi competente experiri debet.

XCIII. Quum de dominio mancipiorum quaestio movetur, prius mancipia exhiberi debent, et de possessione eorum cognitio institui: et tunc quaestio dominii decidatur.

XCIV. Si quis a muliere rem ad filium eius pertinentem emerit, recte in rem actione convenitur. Si vero filius matri heres extiterit, pro qua parte heres ei extitit, quiescere compellitur, submotus doli exceptione.

XCV. Si duo idem praedium in solidum emerint, is, cui priori traditum est, potior erit, etiamsi pretium non solverit, et instrumenta praedii non acceperit. Si vero ipse sua sponte desistat pretio cum usuris recepto, ratio habetur fructuum, quos

igitur, quod in venditore traditio, id in emtore numeratio facit. Lege const. 1 et 8 tit. 49 praedicti lib. IV; lege etiam lib. VII tit. 10 const. 3.

204. [Thalel. ad l. 12]. Fructuum quidem accepimus etiam eum dominum fieri, qui non sit dominus fundi, si bonae fidei possessor sit, partus autem ancillae omnino ad eum pertinet, qui ancillae dominus est.

205. [Thalel. ad l. 13]. Nam quum non exhibeantur, non potest in rem agi, sed prius ad exhibendum actione . . . . et sic in rem actio exercetur.

206. [Thalel. ad l. 13]. Nam dum ignoramus quis possessor sit, non possumus definire, quis reus sit.

207. [Thalel. ad l. 14]. Nimirum sive ignorans sive non ignorans. Nam quod ad dominium rei attinet, nulla differentia est, sive sciens quis sive ignorans rem alienam comparaverit.

208. [Thalel. ad l. 14]. Nam quum ipse successit in ius matris, absurdum est, eundem de dominio in rem agere et e contrario conveniri ex emto tamquam heredem venditoris: ideo ei obstat doli exceptio. Verum enim vero non in totum, sed in quantum heres factus est, praedictum patitur.

209. Theodori. [summa l. 15]. Si duobus eadem res in solidum vendita sit, potior est is, qui primus eam accepit, licet instrumenta eius non habuerit, si tamen pretium dederit. Sin discedere a venditione voluerit, pretium quod dedit cum usuris recipit, fructus autem ex ea re perceptos praestat. Eadem obtinent in re duobus donata: qui enim primus rem donatam accepit, potior esse intelligitur. Lege lib. IV tit. 37 const. 2, ubi dicit, si emtores simul possessionem rei emtae nacti sint, eos communiter dominos fieri, licet alter solus tributa ob rem exsolverit.

210. [Schol. ad cap. 95 et Thalel. κατὰ πόδας l. 15]. In τῷ πλάτει habet: „εἰ τὸ τίμημα κατέβαλεν“ ita ut congruat cum versione κατὰ πόδας, quae ipsa sic habet: Quoties duobus in solidum praedium iure distrahitur, manifestum . . . . . dominium potius esse. Si igitur antecedente tempore te possessionem emisse ac pretium exsolvisse apud praesidem provinciae probaveris, obtentu non datorum tibi instrumentorum expelli te a possessione non patitur. In arbitrio autem tuo [erit], pretium, quod dedisti, cum usuris recipere,

49) Deest in Cod.

50) Vide Heimb. II p. 167 not. g. et sch. 210.

z) Cod. τὸν ἀγρὸν.

a) Nonnulla exciderunt.

b) Cod. κρείττων.

c) Cod. videbatur habere εζ'.

d) Super lineam in Cod. adscriptum: δέδωκεν.

e) Nempe sic vocatur ἐξηγητὴς Thalelaei, ex qua textus

51) Expl. fol. 56. 55. Inc. fol. 65. 62.

Basilicorum sumtus est. Itaque ἐξηγητὴς Thalelaei negationem non habuerat, sed adiecerunt Basilicorum architecti illam in textum recipientes.

f) Nonnulla excidisse manifestum est, licet in Cod. lacuna non appareat.

g) Cod. καί.



τόκου λαμβάνων, λόγος γίνεται τῶν καρπῶν, οὓς ἔλαβε, καὶ οὕτως ἀποδίδωσι τὸν ἀγρὸν. τὰ δὲ αὐτὰ κρατεῖ καὶ ἐπὶ δωρεῆς εἰς δλόκληρον πρὸς δύο γενομένης.

[ἡς'.] Ἐάν τις εἰς ἐπίκοινον δύο τινῶν ἔδαφος οἰκοδομήσῃ, τῶν δύο κοινωνῶν ὁ οἶκος γίνεται· κἂν ὁ εἷς ἐκ τούτων κινήσῃ περὶ τοῦ μέρους τοῦ οἴκου, ὀφείλει προσφέρειν τῷ καλῇ πίστει κτίσαντι τὰ δαπανήματα.

[ἡς'.] Ἐάν τις ἀγρὸν ἀγοράσῃ παρὰ τοῦ μὴ δεσπότου πωλοῦντος αὐτὸν, τοῦ δεσπότου παραγγέλλοντος αὐτῷ μὴ ἀγοράσαι, μετὰ τῶν καρπῶν αὐτὸν ἀποκαθίστησιν.

ἡγ'. Τῆς τοῦ πράγματος δεσποτείας παρὰ τινι μενούσης, ἡ πλάνη εἰς οὐδὲν ἀντίκειται τῷ δεσποτή-  
μοίως περὶ ληγάτων ἔγνωσ ἐν τῇ δευτέρᾳ ἰνστιτου-  
τιῶν, ὅτι οὐ βλάπτει τὸ ληγάτον τὸ εἰπεῖν τὸν δια-  
θέμενον περὶ οἰκογενοῦς δούλου, τῶνδε τὸν ἀγορα-  
στὸν, ἢ τοῦναντίον<sup>52)</sup>.

ἡθ'. Οὐ μόνον ἀπὸ δικαιωμάτων, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἄλλων ἀποδείξεων ἀποδείκνυνται αἱ τῶν πραγμάτων δεσποτεῖαι.

τεροι τὴν τοῦ πράγματος δεσποτεῖαν ἐκδικεῖτε, ἐκείνον, ὅστιν πρότερον ἢ νομῆ τοῦ πράγματος ἐτραδιτεύθη, βελτίονα εἶναι ὁμολογήται.

τυχόν τὰ πρόωγα ἢ ἄλλα δικαιώματα τοῦ ἀγροῦ οὐκ ἔλαβεν. εἰ γὰρ αὐτὸ τὸ ἀνεκὸν τοῦ ἀγροῦ οὐδέπω ἐδόθη καὶ ἢν ἐγγραφὸς ἢ πρᾶξις, οὕτω ἐγίνετο δεσπότης.<sup>h)</sup>

οὐδὲ γὰρ εἶχεν ἀνάγκην ἀποκαταστήσαι τοῦ ἀγροῦ δεσπο-  
τεῖαν δεσπότης μόνος.

τοῦτο ἐπειδὴ οὐκ ἐθεμάτισεν εὐλογον αἰτίαν εἰς τὸ ἀνα-  
καλέσασθαι τὴν δωρεάν, ἀλλ' ὡς ἡπαξ αὐτῆς ἰσχυροῦς βελ-  
τιῶν ἐστὶν ὁ πρῶτον ἀναλαβὼν τὴν νομῆν.

τὸ κατὰ πόδας. εἰ ἐν αἰθρῶι τινὲ οἶκόν τις ᾤκοδό-  
μησεν ἐν κοινῷ, τοῦτον ἡμῶν κοινὸν ὁ τοῦ δικαίου λογισμὸς  
ἐποίησεν. οὕτως τὸ μέρος παρ' ἐκείνου, ὃς βόνα φίδε νεμη-  
θεῖς ᾤκοδόμησεν, εἰς βουληθῆς ἐκδικῆσαι, τὰ δαπανήματα  
προσαγαγεῖν ὀφείλεις, ἵνα μὴ τῇ τοῦ δόλου δυνηθῆς ἐκβλη-  
θῆναι παραγραφῇ.

ἀδικαιῶς εἶπεν, ὀφει. . . . . ὅτι [μέρος] τῶν δαπανημά-  
των ὀφείλει παρασχεῖν ὡς τὸ τοῦ οἴκου μέρος ἐκδικῶν. τὸ  
δὲ ῥητὸν τῆς διατ. ἔχον „σούμπτους“ δύναται τις οὕτως ἐρ-  
μηνεῖν, ὥστε κἂν εἰς τὸ μέρος ἐκδικεῖ, πάντα αὐτὸν διδόναι  
τὰ δαπανήματα.

θεοδώρου. ὁ παραγγεθεῖς<sup>i)</sup> παρὰ τοῦ δεσπότου τοῦ  
πράγματος μὴ ἀγοράσαι αὐτὸ, εἰν ἀγοράσῃ, ἀναδίδωσιν αὐτὸ  
μετὰ καὶ τῶν καρπῶν. ἀνάγκ. τὴν ριθ' νεαράν, ἔνθα φησὶν,  
ὅτι οὐδὲ ἔχει οὐσυνακτίονα μετὰ παραγγελίαν.

ἐπειδὴ γὰρ μάλα φίδε ἐκαρπώσατο, καὶ οὓς ἐδαπάνησε  
καρποῦς ἀποκαθίστησιν, ὡς ἐγνωμεν καὶ ἐν τοῖς ἰνστιτούτοις.

θεοδώρου. οὐ καταβλάπτει ἡ πλάνη τὴν οὖσαν παρὰ  
τῶν πραγμάτων δεσποτεῖαν. ἀνάγκ. βι. δ' τι. κς' διατ. ε' κ').

τὸ νόμιμον τεκμήριον καὶ τὰ εἰκότα ὁμοιά ἐστὶ τοῖς [συμ-  
βολαίοις]. μέμνησο τῆς ἰ διατ. τοῦ παρόντος τί. . . . γὰρ  
ἀπ. . . . τα. . . . λανο. . . . μάρτυρας ἐχ. . . . . δεσποτεῖαι. . . .

percepit, et sumtuum, quos fecit, et ita praedium re-  
stituit. Eadem obtinent et in donatione duobus in  
solidum facta.

XCVI. Si quis in communi duorum area domum L. 16.  
exstruxerit, domus duorum sociorum efficitur: et si C. III. 32.  
unus ex his partem domus vindicet, sumtus ei, qui  
bona fide aedificavit, offerre debet.

XCVII. Si quis fundum a non domino eum ven- L. 17.  
dente emerit, quum dominus ei denuntiaret ne eme- C. eod.  
ret, eum cum fructibus restituit.

XCVIII. Rei proprietate apud aliquem manente, L. 18.  
error nihil nocet domino. Similiter de legatis didi- C. eod.  
cisti libro II. Institutionum, legato non nocere, quod  
testator dixerit de servo verna, hunc, quem emi,  
vel contra.

XCIX. Non solum ex instrumentis, sed ex aliis L. 19.  
quoque probationibus dominia rerum probantur. C. eod.

ita tamen, ut fructuum perceptorum ac sumtuum ratio  
habeatur, quum, etsi ex causa donationis utrique rei  
dominium vindicetis, eum, cui prius possessio rei tra-  
dita est, potiolem esse convenerit.

211. [Thalel. ad l. 15]. Puta auctorum titulos vel  
alia instrumenta praedii non accepit. Nam si ipsum  
instrumentum venditionis praedii ei non sit datum et  
venditio in scriptis celebrata fuerit, nondum dominus  
effectus est.

212. [Thalel. ad l. 15]. Neque enim opus habebat  
restituere fundi dominium, quum solus dominus esset.

213. [Thalel. ad l. 15]. Hoc quia non posuit  
iustam causam revocandae donationis extitisse: itaque  
quum semel iure facta sit, potior est qui primus pos-  
sessionem nactus est.

214. [Thalel. κατὰ πόδας l. 16]. Τὸ κατὰ πόδας.  
Si in area communi domum aliquis exstruxit, hanc vobis  
communem iuris ratio fecit. Cuius portionem ab eo,  
qui bona fide possidens aedificavit, si velis vindicare,  
sumtus offerre debes, ne doli possis summoveri excep-  
tione.

215. [Thalel. ad l. 16]. Indistincte loquutus est,  
quum dicere debuisset, partem sumtuum offerri debere  
ab eo, qui partem domus vindicat. Sed quum textus  
constitutionis habeat „sumtus“, poterit aliquis etiam  
sic interpretari, etsi partem vindicet, tamen omnes  
sumtus eum praestare debere.

216. Theodori. [summa l. 17]. Is, cui a domino rei  
denuntiatum est. ne eam emat, si emerit, restituit eam  
cum fructibus. Lege Nov. 119, ubi dicit, quod neque  
usucapionem habet post denuntiationem.

217. [Thalel. ad l. 17.] Nam quia mala fide fru-  
itus est, etiam consumtos fructus restituit, ut didici-  
mus etiam in Instit.

218. Theodori. [summa l. 18]. Error non laedit  
dominium rei alicui competens. Lege lib. IV. tit. 26  
const. 5.

219. [Theod. summa l. 19]. Iustum testimonium et  
indicia aequalia sunt instrumentis. Memineris const. 10  
huius tituli. — — —

52) Haec verba: ὁμοίως κ. τ. λ. Heimb. a textu separavit illique tamquam scholium subiecit.

h) Expl. fol. 56. 55. Inc. fol. 65. 62.

i) Codex, ni fallor, habet: παρεγγηθεῖς.

k) Non invenio locum, quem Theodorus allegat.

- L. 20. ρ'. Ὁ λέγων ἀλλότριον οἰκέτην πράγματα αὐτοῦ  
C. III. 32. διακατέχειν, οὐ κατ' αὐτοῦ τοῦ δούλου ὀφείλει κινεῖν, ἀλλὰ κατὰ τοῦ δεσπότου.
- L. 21. [ρα'.] Ἐὰν ὁ ἐναχθεὶς τῇ ἐπὶ πραγμάτων ἀγωγῇ  
C. eod. μὴ ἀποκαθίστησι τὰ πράγματα, ὄρκω τοῦ ἐνάγοντος καταδικάζεται.
- L. 22. [ρβ'.] Ὁ κακῇ πίστει νομεὺς πάντας, οὓς ἔλαβε,  
C. eod. καρποὺς ἀποκαθίστησιν· ὁ δὲ καλῇ πίστει μόνον τοὺς σωζόμενους. μετὰ δὲ προκάταρξιν καὶ αὐτὸς πάντας ἀποδίδωσιν.
- L. 23. [ργ'.] Ἐὰν τινες κλέψαντες ἢ ἄλλως ἀφελόμενοι  
C. eod. πωλήσωσι τὸ ἀλλότριον, ὁ δεσπότης κινῶν τὴν ἐπ' αὐτῶ ἀγωγὴν οὐκ ἀναγκάζεται δοῦναι τὸ τοῦ πράγματος τίμημα.
- L. 24. ρδ'. Οἱ ἀδίκως τὰ ἀλλότρια διακατέχοντες οὐ γίνονται αὐτῶν δεσπόται. ἐὰν οὖν συμβῆ, καὶ τὴν ἐπὶ αὐτοῖς ἀργεῖν διὰ χρήσεως κυριότητα, καὶ οἱ δεσπόται τοῦτῃν ληφθῶσιν ἐπὶ πολεμίων, οὐ δέονται ἀνατρεπτικῆς ἀγωγῆς, ἀλλὰ τὴν ἰσχυρὰν ἀπαίτησιν ἐπ' αὐτοῖς ἡγοῦν τὴν διρέκταν ἀγωγὴν κινοῦντες τὰ ἴδια λαμβάνουσιν.<sup>53)</sup>
- L. 25. [ρε'.] Ὁ ὑπὲρ ἀλλοτρίου πράγματος ἢ δημόσια  
C. eod. διδόνς ἢ ἄλλα τινὰ ἐξ ἔθους καταβαλὼν μὴ γενομένης πράσεως, οὐ κτῆται τὴν τοῦ πράγματος δεσποτείαν.
- L. 26. [ρς'.] Τὸ ὑπερεθῆναι μετὰ προκάταρξιν τὸ δικαιοῦ γὰρ [δεσπότη] προσέπορισε τὴν νομῆν. ἄλλως τε καὶ οὐ δεκτικός ἐστι δούλος δικαστηρίου.

θεοδώρου. ὁ ἡτηθεὶς τῇ ἐν ἑμὶ εἰ μὴ ἀποκαταστήσει τὸ πρᾶγμα, δι' ὃ ἐνήχθη, ὄρκω τοῦ ἀπορος καταδικάζεται.

τὸ κατὰ πόδα. τὰ ἐκ τῶν νεμομένων ἐκδικηθέντα ἀνδράποδα, ὧν τὴν δεσποτείαν εἰς ὑμᾶς ἀνήκειν λέγετε, ἐὰν μεθ' οὗ ἐναγωγὴν ἐπληρώσατε, ταῦτα μὴ ἀποκαθίστανται, τῆς τοῦ ὄρκου τομῆς παρακολουθησάσης ἢ καταδικῆ προβαλεῖν ὀφείλει.

δόλος<sup>1)</sup> γὰρ ἐστὶ τὸ μὴ ἀποκαθίσταν, ὡς ἔγνωμεν ἐν τῷ α' βί. τῶν δὲ ἄεθλων αἰτιώμενο ..... τῶν δὲ IUDICIS. ἢ γὰρ ἐν ἑμὶ τῶν ὄρκω τοῦ ἀπορος τενομένων ἐστὶ .. καὶ οὐ .. εἰς ἀπαν .. ἐν, ὡς ἔγνω ἐν τῇ β' ἰστυτιότητι.

μετὰ γὰρ προκάταρξιν καὶ αὐτοὶ μᾶλα φίδε νομεῖς γίνονται, λοιπὸν ἡττώμενοι καὶ τοὺς [μᾶλα φίδε<sup>m)</sup>] διαπανηθέντας μετὰ προκάταρξιν καρποὺς ἀναγκάζονται ἀποδοῦναι.

ἐπειδὴ δὲ ἐν ταύτῃ τῇ διατ. καὶ ... ἀναί .. ἐμνήσθη κατ' ἀντ' .. τιμήματος, γίνωσκε, ὅτι οὐ[δεις] ἐκδικ[ῶν] τὸ ἴδιον καταβάλλει| τίμημα, εἰ μήπω γὰρ ὁ αἰτήσας ἀποκατάσσειν κατὰ πράσεως καὶ σωζόμενον ἔχον τὸ τίμημα, ἢ ὁ χρεώστης κινῶν κατὰ τοῦ ἴδιου ἐγγυητοῦ ἀγοράσαντος τὸ πρᾶγμα παρὰ τοῦ δανειστοῦ αὐτοῦ ἢ μετα[γε]νεστέρου δανειστοῦ ὁμοίως ἀγοράσαντος τὸ πρᾶγμα παρὰ προγενεστέρου δανειστοῦ.

θεοδώρου. ὁ μὴ δικαίως ἀνέχων νομῆν οὐδέποτε οὐσονκαπιτεῖ· ὅθεν ὑποκεῖται τῇ διρέκτῃ καὶ οὐ τῇ ἑσπισσορίᾳ ἐν ἑμὶ. ἀνάγν. βί. ζ' τί. κθ' καὶ τί. λγ' διατ. ε'.

περὶ τῆς ἑσπισσορίας λέγει τῆς κειμένης ἐν τῷ δ' βί. τῶν α' ἐν ταῖς τῶν μειζόνων ἀποκαταστάσει. ταύτης οὖν φησι οὐ δέονται, ἀλλ' ἔχουσι τὴν διρέκταν ἐν ἑμὶ εἰς ἐκδίκησιν.<sup>n)</sup>

C. Qui servum alienum res suas detinere asseverat, non adversus servum agere debet, sed adversus dominum.

CI. Si in rem actione conventus res non restituat, iureiurando ab actore praestito condemnatur.

CII. Mala fidei possessor omnes fructus, quos percepit, restituit: bonae autem fidei possessor extantes duntaxat. Post litem autem contestatam ipse quoque universos restituit.

CIII. Si qui rem alienam furto vel aliter ablatam vendiderint, dominus in rem agens pretium rei solvere non cogitur.

CIV. Qui aliena non iure detinent, eorum domini non fiunt. Quum igitur et usucapionem eorum cessare contingat, et domini eorum ab hostibus capti fuerint, non indigent rescissoria actione, sed directa eorum nomine actione experientes sua recipiunt.

CV. Qui pro re aliena vel vectigalia publica praestitit vel alia quaedam ex consuetudine solvit non interveniente venditione, rei dominium non acquirit.

CVI. Protractio litis post litem contestatam pos-

220. [Thalel. ad l. 20]. Nam domino possessionem acquisivit. Caeterum etiam servus personam standi in iudicio non habet.

221. Theodori. [summa l. 21]. Qui in rem actione superatus est, si non restituat rem, ob quam conventus est, iureiurando actoris condemnatur.

222. [Thalel. κατὰ πόδα l. 21]. Τὸ κατὰ πόδα. A possidentibus vindicata mancipia, quorum dominium ad vos pertinere dicitis, si, posteaquam intentionem impleveritis, haec non restituuntur, iuris iurandi decisione sequuta condemnatio procedere debet.

223. [Thalel. ad l. 21]. Dolus enim est non restituere, ut didicimus lib. I. de rebus ..... partis de iudiciis. Nam in rem actio ex iis est, quae iureiurando actoris deciduntur ..... ut didicisti in Inst. lib. II.

224. [Thalel. ad l. 22]. Post litis contestationem enim et ii malae fidei possessores fiunt, itaque superati etiam fructus mala fide post litis contestationem consumptos reddere compelluntur.

225. [Thalel. ad l. 23]. Quandoquidem in hac constitutione necessitatis solvendi pretii mentio facta est, scias, neminem, si rem suam vindicet, pretium solvere, nisi is, qui adversus venditionem in integrum restitutionem postulat et pretium salvum habet, vel debitor, qui adversus fideiussorem agit, quum is rem a creditore illius emisset vel ab inferiore creditore, qui tamen similiter a potiore creditore rem comparasset.

226. Theodori. [summa l. 24]. Qui non iusto titulo possidet, nunquam usucapit: itaque directae non rescissoriae in rem actioni obnoxius est. Lege lib. VIII tit. 29 et tit. 33 const. 5.

227. [Thalel. ad l. 24]. De rescissoria loquitur, quae habetur lib. IV τῶν πρώτων in tit. de in integrum restitutionibus maiorum. Eius igitur, ait, non indigent, sed habent directam in rem actionem ad rem vindicandam.

(Complura desiderantur.)

53) Expl. fol. 65. 62.

l) Cod. δαῖλος.

m) Huius verbi vestigium in Cod. haud obscurum conspicitur.

n) Expl. fol. 65. 62. In Ecloga Codicis Theodori extant summae l. 23 et 25 huius tituli, quae forsam olim inter scholia Basilicorum adscriptae erant.